

Johann Wolfgang von Goethe

Novela

Johann Wolfgang von Goethe

Novela

Z nemeckého originálu **Novelle**, ktorý vyšiel vo vydavateľstve Deutscher Taschenbuch Verlag v roku 1999 preložila: Patrícia Elexová

Grafický návrh obálky s použitím fotografie autorky prekladu: Michal Kováč

Translation Patrícia Elexová 2020

ISBN 978-80-570-1892-6

V edícii Grunt vydala v roku 2020 Patrícia Elexová.

Novela

Za včasného rána rozľahlé priestory kniežacieho zámockého dvora ešte vždy halila hustá jesenná hmla. Cez jej postupne sa trhajúci závoj však už bolo tu a tam vidieť početných koňmo i pešky sa premávajúcich poľovníkov. Dali sa rozpoznať posledné náhlivé prípravy tých, čo stáli najbližšie: predlžovanie či skracovanie strmeňov, upevňovanie guľovníc a tašiek s nábojmi, nasadzovanie batohov z jazvečej kožušiny. Psy na remeňoch netrpezlivo šklbali psovoda, ktorý sa ich pokúšal udržať, aby ho neodvliekli so sebou. Miestami si odvážnejšie počínali i niektoré z koní, či už ich popoháňala ohnivá povaha, alebo ostrohy jazdca, ktorý si tu sám v pološere nebol schopný odoprieť trošku márnivosti. Všetci čakali na knieža, ktoré sa akosi pridľho zdržiavalo rozľúčkou so svojou mladou manželkou.

Hoci boli manželmi len krátko, už pociťovali šťastie zo súladu svojich duší. Obidvaja boli živej, činorodej povahy, každý z nich sa rád podieľal na záujmoch a úsilí toho druhého. Otcovi kniežaťa sa už v minulosti podarilo dosiahnuť a patrične zúročiť to, že všetci obyvatelia kniežatstva trávili svoje dni podnikavo a usilovne, každý po svojom príčinlivo tvoriac tak, aby najprv niečo nadobudol, a až potom to užíval.

Do akej významnej miery sa to až podarilo, bolo možné vidieť v týchto dňoch. Práve sa totiž konal výročný jarmok, ktorý by sa azda mohol nazývať aj veľtrhom. Knieža včera previezlo svoju manželku virvarom medzi nakopeným tovarom, aby zblízka videla, ako sa tu odohráva činorodá výmena medzi hornatou a rovinatou časťou krajiny. Mohlo tak priamo na mieste upriamiť jej pozornosť na podnikavosť, ktorou sa vyznačovalo jeho kniežatstvo.

Hoci sa knieža so svojimi vernými v týchto dňoch takmer výlučne venovalo naliehavým obchodným záležitostiam a vytrvalo spolupracovalo najmä s ministrom financií, k slovu sa dostal aj krajský radca pre poľovníctvo. Ten si nevedel predstaviť, že by sa za týchto priaznivých jesenných dní dalo odolať pokušeniu uskutočniť už aj tak dlho odkladanú poľovačku, a tým rovnako sebe, ako aj početným prítomným cudzincom dožičiť účasť na takejto osobitej a výnimočnej udalosti.

Kňažná ostávala doma len nerada. Zámerom výpravy totiž zároveň bolo preniknúť hlboko do hôr a znepokojiť tamojších mierumilovných obyvateľov nečakaným vojnovým ťažením.

Manžel však pri rozlúčke neotáľal a navrhol jej vychádzkovú jazdu, ktorú mala podniknúť v sprievode jeho kniežacieho strýka Fridricha. „Nechávam Ti tu aj nášho panoša Honoria,“ povedal jej. „Ten sa o všetko postará.“ Po týchto slovách vydal niekoľko nevyhnutných pokynov spôsobnému urastenému mládencovi a zakrátko bol spolu so svojimi hosťami a sprievodom preč.

Kňažná ešte manželovi z nádvorja zamávala šatôčkou, potom sa však odobrala do zadných komnát, odkiaľ sa otváral voľný výhľad na hory. Tento výhľad bol o to krajší, že i sám zámok stál vysoko nad úpäťm a pohľadu sa tak ponúkali rozmanité veľkolepé scenérie na obidve strany. Znameníť veľký teleskop našla v rovnakej pozícii, v akej ho s manželom zanechali včera večer, keď sa zabávali pozorovaním vysoko za kroviami, pahorkami a lesnatými horskými vrcholmi čnejúcich hradných zrúcanín prastarého rodového sídla, ktoré podivuhodne vystupovali vo večernom svetle a v súhre obrovitých más svetla a tieňov poskytovali zreteľnú predstavu o tomto významnom svedkovi dávnych dôb. Dnes, za včasného rána, bolo cez zväčšovacie sklá mimoriadne nápadné aj jesenné sfarbenie rozmanitých druhov stromov, ktoré sa tam medzi múrmi, dlhé roky ničím neobmedzované a nerušené, vzpínali do výšky. Krásna dáma však zakrátko namierila ďalekohľad o čosi hlbšie, na pustú kamenistú plošinu, ktorou by mal prechádzať jazdecký sprievod. Chvíľu trpezlivo vyčkávala a nesklamala sa: jej žiarivé oči totiž vďaka jasnosti a zväčšovacej schopnosti nástroja zreteľne uzreli knieža a vrchného veliteľa jazdy. Ba nezdržala sa, aby znovu nezamávala šatôčkou, skôr vytušiac než postrehnúc, že knieža akoby na chvíľu zaváhalo a pohľad jej opätovalo.

Nato do miestnosti vstúpil už vopred ohlásený kniežací strýko Fridrich, spolu so svojim kresliarom, ktorý niesol pod pazuchou veľkú zložku plnú dokumentov. „Milá sesternica,“ povedal bodrý starý pán, „tu vám predkladáme niekoľko pohľadov na rodové hradné sídlo. Boli zaznamenané, aby z rozličných strán názorne ukázali, ako mohutná stavba, slúžiaca na výboje i obranu, v kolobehu rokov oddávna vzdoruje rozmarom počasia, a ako predsa tu a tam jej múry museli povoliť a miestami sa i rozpadnúť na pusté ruiny. Vynaložili sme veľa úsilia, aby sme túto divočinu trochu sprístupnili, lebo nič iné nie je potrebné nato, aby do úžasu privádzala a nadchýnala každého okoloidúceho pútnika či návštevníka.“

Zatiaľ čo knieža ukazovalo jednotlivé listy, vykladalo ďalej: „Tu, kde sa roklinou prechádza cez vonkajšie hradby priamo ku hradu, nám cestu hatá najmasívnejšie bralo celého pohoria. Na ňom stojí murovaná veža, nik by však nebol schopný povedať, kde sa končí príroda a kde sa začína remeslo a umenie. Ďalej je vidieť z boku nadväzujúce múry a terasovito klesajúce medzihradie. To však vlastne nehovorím správne, pretože tento prastarý vrchol v skutočnosti obklopuje les. Stopäťdesiat rokov tu nezaznel zvuk sekery a všade naokolo sa do výšky vypínajú obrovitánske kmene stromov. Kdekoľvek sa prebíte k múrom, do cesty sa vám stavajú kmene a korene hladkých javorov, drsných dubov či štíhlych smrekov, okolo ktorých sa treba preplaziť a cestičku si voliť s tou najväčšou prezieravosťou. Len sa pozrite, ako výstižne to zachytil náš majster na papieri. Ako zreteľne tu možno rozpoznať pomedzi múry sa prepletajúce korene a kmene rozmanitých drevín a ich mohutné konáre predierajúce sa trhlinami. Je to svojrázna divočina, jedinečné miesto, na ktorom možno vidieť prastaré stopy dávno zaniknutých ľudských síl v tom najneúprosnejšom súboji s večne živou a neprestajne tvoriacou prírodou.“

Predložiac ďalší list pokračovalo: „Čo poviete na zámocký dvor, ktorý je po zrútení sa veže so vstupnou bránou nedostupný. Už nespočetne veľa rokov naň nik nevstúpil. My sme sa k nemu pokúsili dostať z boku, prelomili sme múry a preborili klenuté chodby, a tak sme vytvorili pohodlnú, no skrytú cestičku. Vo vnútri niet čo odpratávať. Nachádza sa tu skalná plošina, ktorú zarovnal príroda, predsa však tu a tam mohutné stromy šťastne využili príležitosť, aby sa zakorenili aj na takomto mieste. Vyrastali pozvoľna, no odhodlane, a teraz rozprestierajú svoje vetvy až do galérií, po ktorých si predtým vykračovali rytieri. Ba dverami a oknami siahajú až do niekdajších sál s klenbami, odkiaľ sa ich ani nechystáme vyháňať. Ony sa tu stali pánmi, tak nech nimi aj ostanú. Keď sme však odstránili hrubú vrstvu lístia, našli sme tu vydláždené také pozoruhodné miesto, aké azda vo svete nemá obdoby.

Je tu však ešte jedna zvláštnosť, ktorú si treba pozrieť priamo na mieste. Na schodoch, ktoré vedú do hlavnej veže, zapustil korene javor. Vyrástol z neho taký statný strom, že keď chceme kvôli nerušenému výhľadu vystúpiť až na cimburie, ledva sa popri ňom pretisneme. Aj tu si však môžeme pohodlne odpočinúť v tieni, pretože tento strom sa tu nad všetkým týči nádherne vysoko do vzduchu.